

**Remissvar
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm**

PostNord (publ)
SE-105 00 Stockholm

T +46 10 436 00 00

**Postmuseum
Museichef
Lotte Edsbrand
Malin Valentin**

**Datum 2016-03-11
Vår referens Lotte Edsbrand
Malin Valentin**

2016.03.11
Sida 1/3

**Ert datum 2015-11-26
Er beteckning Ku2015/02515/KL**

Postmuseums yttrande över betänkandet Ny museipolitik (SOU 2015:89).

Postmuseum har beretts möjlighet att inkomma med yttrande över rubricerat betänkande. Postmuseum överlämnar nedanstående yttrande.

Sammanfattning

Postmuseum ställer sig i huvudsak positiv till förslagen. Det finns enligt vår mening vinster med en museilag som fastlägger museernas fria ställning och ytterst skyddar kulturarvet. Vi ser också att en ny museimyndighet kan bereda möjlighet att stärka museernas roll och position i samhället.

Vad som avses vara ett museum i lagen behöver bli tydligare i förslaget och även omfatta samlingar, samlingsförvaltning samt definiera vad en aktiv samlingsförvaltning innebär.

Postmuseum, med PostNord AB som huvudman, är positiv till en museilag för de allmänna museerna. Postmuseum ägs av ett publikt aktiebolag, vilket ägs av den svenska och danska staten och är ett företagsmuseum. Det finns dock en osäkerhet i tolkningen av förslagen när de omfattar det allmänna museiväsendet och när de endast omfattar de statligt styrda museerna.

Postmuseum anser att museimyndighetens roll och ansvar ytterligare behöver belysas. Vi saknar uppgift om vem som ska utföra tillsyn att lagen efterlevs och vilka eventuella sanktioner som kan följa av det. Därtill behövs ett förtydligande av vilken ställning en museimyndighet har gentemot företagsmuseer i statlig ägo.

Postmuseums synpunkter på betänkandet

Remissvaret lämnar allmänna omdömen om den föreslagna museilagen och den nya myndigheten, samt synpunkter som har betydelse för rollen som företagsmuseum i statlig ägo och i gruppen verksmuseer där Postmuseum ingår.

Förslagen till Museilagen

§ 1 Postmuseum ser i grunden positivt på förslaget om en museilag som gäller alla offentligt styrda museer. Det allmänna museiväsendet utgörs av statliga, regionala och kommunala museer samt övriga offentligt styrda museer. Postmuseum, med huvudman PostNord AB som är ett publikt aktiebolag, ägt av den svenska och danska staten, tolkar vi som ett företagsmuseum och inte som ett offentligt styrt museum. Så som lagförslaget lyder bör det inte råda någon osäkerhet i tolkningsutrymmet (s.323-324) Det viktigaste i museilagen bör vara skydd av kulturarvet, inte enbart avgränsa sig till huvudmannaskap.

§ 2 Museilagens formulering vad gäller ett museums definition och avgränsning (s.324) är otydlig och vi önskar att lagen bättre överensstämmer med standarden som tagits fram av International Council of Museum (ICOM). Det är av vikt att lagförslaget inte enbart gör en avgränsning utan även definierar museibegreppet samt inkluderar samlingsförvaltning.

§ 3 Museernas, inom det allmänna museiväsendet, huvudsakliga ändamål bör inte enbart vara att bidra till det demokratiska samhällets utveckling, utan även utökas till att inbegripa museernas innehåll eller ämne.

§ 7 I lagförslaget står ”Utställningar och annan publik verksamhet vid museerna i det allmänna museiväsendet ska vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas olika förutsättningar.” Vi föreslår tillägget ”utifrån ekonomiska och praktiska förutsättningar” då mindre museer annars sällan kan leva upp till förslaget.

I § 10 som behandlar museernas aktiva samlingsförvaltning föreslår vi ett tillägg som - förutom samla, vårda, använda och gallra - förtydligar vad aktiv samlingsförvaltning innebär t.ex. konservering, administration, digitalisering, registrering osv.

§ 11 Istället för att lägga betoningen vad gäller samlingarna på gallring bör det omfatta aktiv förvaltning som breddar och tydliggör förslaget. Begreppet aktiv samlingsförvaltning bör tydligt definieras och dessutom inkludera en insamlingspolicy.

§ 13 Förutsättningarna och utrymmet för verksmuseerna i förslaget till museilag behöver tydliggöras. Idag utgår förslaget från de statliga museerna medan de flesta

verksmuseer har ett nationellt uppdrag med ett eget område gällande kulturarvet.

§ 14 Vi är positiva till förslaget om samverkan inom allmänna museiväsendet, men efterlyser ett klagörande att det bör ske inom ramen för befintlig bemanning och budget då utlån av föremål kan innebära stora merkostnader.

Den nya museimyndigheten

Postmuseum ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om en ny museimyndighet.

Förslaget väcker emellertid en del frågor så som:

1. Vad har den nya myndigheten för roll och ansvar.
2. Hur kommer statsbidraget/resurser för samverkan se ut i praktiken? Bland annat om bidragen täcker utställningsverksamhet, aktiv samlingsförvaltning och om samtliga museer som omfattas av det allmänna museiväsendet kan söka medel.

Vi ser också att relationen till Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet och Statens kulturråd är otydlig. Det föreligger enligt vår mening svårigheter med kollegial granskning då museisektorn i Sverige är för liten för att möjliggöra detta på ett oberoende sätt.

Utredningens förslag av nedläggning av Riksutställningar, för att istället inrätta en ny myndighet för museer, bör utgå från museernas behov av en myndighet.

21 mars 2016 2016.03.11
Sida 3/3

Övriga synpunkter från Postmuseum

I utredningen står det ”Fri entré hör samman med ett principiellt ställningstagande för tillgänglighet för alla till offentligt finansierade institutioner och en längtan efter att locka en bredare publik”.

Ur ett demokratiskt perspektiv, såväl som ur ett allmänt rättviseperspektiv, ser vi snarare att tillgängligheten bör prioriteras för målgruppen barn och unga och då särskilt skolgrupper. Det finns ett högre värde i att genom hela skolgången få gratis möjlighet att närma sig museer tillsammans med en pedagog och därefter kunna följa upp ämnet i skolan. Vi förordar därför införande av kostnadsfria skolprogram snarare än fri entré för ”alla vuxna”.

Beslut om remissvar har fattats 2016-03-11

Per Mossberg
Kommunikationsdirektör
PostNord AB

Lotte Edsbrand
Chef Postmuseum
Publik & Samlingar

Malin Valentin
Chef Postmuseum
Kommunikation & Värdskap